

SPPK na rokovaní EHSV

Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora sa 5. októbra v Bruseli zúčastnila zasadania Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru.

Riaditeľ Odboru poľnohospodárstva a služieb Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory (ďalej SPPK) je náhradníkom člena Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru (ďalej EHSV) nominovaného Asociáciou zamestnávateľských zväzov a združení. Európsky hospodársky a sociálny výbor je poradným orgánom Európskej únie, ktorý sídli v Bruseli. Pozostáva z 329 členov. Jeho stanoviská sa vyžadujú v rámci povinnej konzultácie v oblastiach stanovených zmluvami alebo v rámci dobrovoľnej konzultácie s Európskou komisiou, Radou EÚ alebo Európskym parlamentom. Výbor môže vydávať stanoviská aj z vlastného podnetu. Členov výboru nominujú vlády členských štátov a vymenúva Rada na obdobie piatich rokov s možnosťou obnovenia mandátu. Vyberajú sa z hospodárskych a sociálnych záujmových skupín (organizácie občianskej spoločnosti, zamestnávateľa, zamestnanci). Slovensko má v EHSV deviatich členov, vždy troch z každej záujmovej skupiny. Zástupca SPPK sa 5. októbra 2022 zúčastnil na zasadaní sekcie NAT EHSV (Sekcia pre poľnohospodárstvo, rozvoj vidieka a životné prostredie).

Udržateľná stratégia EÚ pre rastlinné bielkoviny a oleje

Prerokovaný bol návrh stanoviska z vlastnej iniciatívy EHSV s názvom „Udržateľná stratégia EÚ pre rastlinné bielkoviny a oleje“. V stanovisku sa uvádza, že v Európe, v ktorej sa sebestačnosť v zásobovaní stále viac uznáva ako strategický cieľ, sú úplne namieste porovnania s energetickou politikou: je potrebné čo najviac zmenšiť závislosť od dovozu a zamerať sa na udržateľné uspokojovanie dopytu z vlastných zdrojov. Na rozdiel od energetiky, kde sa môže podariť kompenzovať nedostatok fosílnych palív novými

technológiami (využitie vetra, slnka, biomasy, vodíka a pod.), musí globálne potravinárstvo výrobu a spotrebu prispôbiť potenciálu obmedzeného prírodného kapitálu (najmä pôda, ale aj biodiverzita). To musí byť sprevádzané stanovením priorít využívania poľnohospodárskej produkcie.

Stanovisko ďalej uvádza, že podiel repky olejnej a strukovín by mohol vždy predstavovať približne 10 % plochy ornej pôdy, čo napr. v prípade strukovín (najmä hrachu siateho, bôbu obyčajného, sóje fazuľovej, rôznych druhov lupín) zodpovedá viac než zdvojnásobeniu súčasnej úrovne. Viacej olejnín teda nebráni udržateľnému využívaniu pôdy, práve naopak. Samozrejme, že je možné ich pestovať len na úkor iných kultúr.

Nová štúdia o benefitoch bielkovinových plodín

Európsky hospodársky a sociálny výbor preto považuje za naliehavo potrebné, aby EÚ vypracovala štúdiu o celoeurópskom potenciáli bielkovinových plodín a olejnín, ktoré by sa mohli pestovať na území EÚ. Z výsledkov tejto štúdie by sa malo potom vyvodiť, aké sú nároky na pôdu pre zdravú výživu obyvateľov EÚ založenú na rastlinných bielkovinách. Na základe toho možno následne stanoviť, čo zostane na krmivo (resp. na energetické účely), a tým aj objemy dovozu potrebné na chov hospodárskych zvierat, ktorý neprekračuje európske a globálne ekologické hranice chovu hospodárskych zvierat orientovaného na udržateľný rozvoj a dobré životné podmienky zvierat. Európska bielkovinová stratégia musí potom poskytnúť odpoveď aj na otázku, aké bude mať dôsledky na existujúce obchodné dohody (napríklad s krajinami združenia Mercosur) a ako možno udržateľne hospodáriacich poľnohospodárov v EÚ chrániť pred dovozom výrobkov z neudržateľnej výroby.

Stanovisko bolo prijaté

Ďalším iniciatívnym stanoviskom na rokovaní výboru NAT bol materiál „Príprava rámca

označovania udržateľnosti potravín, ktorý spotrebiteľom umožní vyberať si udržateľnejšie potraviny“. Aj toto stanovisko bolo výborom prijaté.

EHSV v stanovisku víta iniciatívu Európskej komisie vytvoriť právny rámec pre udržateľné potravinové systémy, ktorý by mal zahŕňať aj pravidlá označovania udržateľnosti potravín. Odporúča však, aby sa vytvoril čo najjednoduchší a najpragmatickejší rámec pre označovanie udržateľnosti potravín, ktorý bude transparentný a vedecky podložený, bude podporovať hospodárske subjekty pri posudzovaní a zlepšovaní udržateľnosti výrobkov a zároveň poskytne spotrebiteľom užitočné informácie o tom, ako sa pri nákupe vedome rozhodovať. Stanovisko tiež zdôrazňuje kľúčovú úlohu vzdelávania (informačné kampane) pri poskytovaní základného pochopenia aspektov udržateľnosti súvisiacich s potravinami.